

РАБОТНИ ЛИСТОВИ

Блок 1:

Како се набљудуваат птици?

Како се набљудуваат птици?

Што му е потребно на секој набљудувач?

Што треба да забележите додека набљудувате птици?

1. Каква големина и форма е птицата? Дали е голема? Мала? Издолжена? Тркалезна?
2. Каква боја е птицата? Дали има нешто карактеристично за крилата, стомакот или главата?
3. Каков облик и боја е клунот?
4. Каков е вратот? Долг? Кус? Закривен?
5. Што прави? Дали птицата лета или бара храна на земјата? Дали плива на вода? Дали ги шири крилјата? Дали потскокнува?
6. Дали птицата прави звуци? Каква е нејзината песна?
7. Ако го слушнете пеењето – погледнете во насоката од која доаѓаат звуците.

Кого птиците потешко ќе го забележат?

Бидејќи сега набљудуваме од прозорец, балкон или двор многу е важно и бидеме многу мирни и тивки.

Работни ЛИСТОВИ

ПЕРДУВИ

Пердуви може да се најдат преку целата година. Некои од нив лесно се препознаваат според бојата и обликот.

 (mk)	 (mk)	 (mk)
Овој пердув го загубила сојката.	Овој пердув го загубил клукајдрецот.	Овој пердув го загубило билбилчето.
 (iv)	 (iv)	 (iv)

Прашања кои ни помагаат да разбереме која птица го загубила пердувот и зошто:

1. Каде го најде пердувот?
2. Во кое годишно време?
3. Дали беше еден пердув или имаше повеќе?

Работни листови

ГНЕЗДА

- Зимата е најдоброто годишно време за откривање на гнезда. Земете двоглед и проверете кои птици направиле гнезда во ваша близина. Исто така добро е време е и раната пролет, пред за разлистаат дрвјата.
- Погледнете внимателно - погледнете во дрвјата и грмушките. Сега, кога нема листови на нив, може јасно да ги видите птичјите гнезда.
- Избројте колку гнезда гледате. Нацртајте како изгледаат. Дали препознавате некое гнездо?

ЗАПОМНЕТЕ! Не доближувајте се до гнезда! Не земајте гнезда! Не уништувајте гнезда!

 (mk)	 (mk)	 (mk)
Ова е гнездо на страчка.	Ова е гнездо на дрозд пејач	Ова е гнездо на клукајдрвец
 (iv)	 (iv)	 (iv)

Работни ЛИСТОВИ

3/А/3

(mk)

(iv)

(iv)

Овие дупки се
гнезда на брегови
ластовички

Ова гнездо е дело
на сипката
торбарка

Ова се гнездата на
градска ластовичка.
Слични гнезда, но се
пошироки отвори
прават селските ластовички.

(iv)

(iv)

селска
ластовичка

Градска
ластовичка

(iv)

Работни листови

ТРАГИ ОД ПТИЦИТЕ

Дали сте забележале некои од овие траги од птици?

Ако во некое дрво најдете шишарки скриени во празнини од кората тоа може да е трага од клукајдрвец

Мали дупчиња во лешници, ореви или желади се траги од сини сипки

Лушпи од орев на тротоарот можат да бидат доказ за хранење на сива врана. Тие ги кршат оревите со тоа што ги фрлаат од голема височина на тврда површина (на пример, тротоар).

Лушпи од ореви со големи и неправилни дупки може да се доказ за хранење на клукајдрвец.

(mk)

Јаболка или други овошја со мали дупчиња може да се доказ за хранење на ѓос или дроз боровникар.

Птичји пердуви расфрлени во неред се дело на некоја птица грабликва.

Работни листови

ОТПЕЧАТОЦИ ОД ПТИЦИ

Кога птиците одат на влажна, цврста површина (на пример, морски брег, езера, реки) или на снег, тие оставаат отпечатоци од стапалата.

1. Истражување на отпечатоци - подгответе влажен песок или користете свежи снег - оставете траги со стапалата / чевлите. Одете напред, скокајте на двете нозе, трчајте и лазете на раце и нозе. Фотографирајте ги или нацртајте како изгледаат вашите отпечатоци.

Одење напред	Трчање	Скокање	Лазење

2. Ајде да ја прочитаме пораката која ја оставиле птиците на езерскиот брег:

Птицата се движела во различни насоки, неверојатно барала храна.

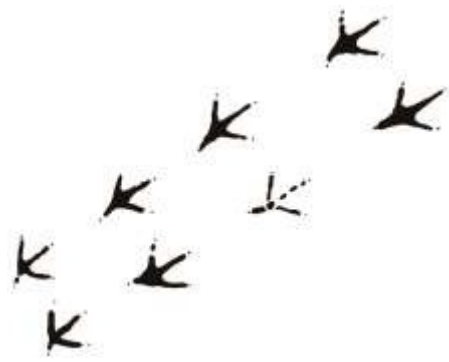
Оваа птица има мембрана помеѓу прстите. Тоа мора да е водна птица.

Сите отпечатоци се исти, значи бил само еден вид на птица.

Работни листови

3. Оваа птица, исто така, била на плажата. Што може да прочитате од овие отпечатоци?

(mk)

Прашања и задачи:

1. Колку птици биле на плажата?
2. Дали птицата одела, трчала или можеби скокала?
3. Дали е водна или копнена птица?
4. Дали се движи напред или во круг – можеби е во потрага по храна?

4. Што кажуваат овие отпечатоци?

Сувоземната птица не се движи
нога пред нога туку подрипнува.
Водната птица се движи нога
пред нога.

Прашања и задачи:

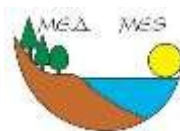
1. Колку птици биле на плажата?
2. Дали птицата одела, трчала или можеби скокала?
3. Дали е водна или копнена птица?
4. Дали се движи напред или круг – можеби е во потрага по
храна? Ако сами пронајдете траги, пробајте да ги
нацртате.

Работни листови

КОИ ОД ОВИЕ ЖИВОТНИ СЕ ПТИЦИ?

 (mk)	 (mk)	 (mk)
 (mk)	 (mk)	 (mk)
 (mk)	 (mk)	 (mk)

Оваа публикација е изработена со финансиска поддршка на Европската комисија. Публикацијата ги одразува само ставовите на нејзините автори, а Европската комисија и Националната агенција за програмата Еразмус+ не се одговорни за неговата содржина. БЕСПЛАТНА ПУБЛИКАЦИЈА

Работни листови

Како се користи двоглед?

Задача 1. Набљудување на ограничен простор

Што ви е потребно?

- Неколку предмети со различни величини
- А4 и А3 хартија, ластиче

Задачи и прашања:

1. Завиткајте еден лист во ролна и прицврстете го со ластиче.
2. Најдете го предметот кој го покажува учителот со помош на ролната од хартија.
3. Што гледате? Дали можете да го пронајдете предметот кој го барате?
Дали низ ролната можете да видите и други предмети?
4. Колку брзо можете да си го пронајдете другарчето?

Задача 2. Набљудување на непознат облик

Што ви е потребно?

- 10 цртежи од различно мали и едноставни облици
- двогледи

Задачи и прашања:

1. Објаснете им на учениците како да користат двоглед и како да ја фокусираат сликата.
2. Кажете им на учениците да застанат 15 чекори пред цртежите и гледајќи низ двогледите нека ви кажат што има на нив.
3. Сменете го цртежот и оставете ги учениците да се обидат повеќе пати.

Задача 3. Набљудување на далечина

Што ви е потребно?

- 10 цртежи од животни
- Двогледи

Задачи и прашања:

1. На одбрани места сокријте цртежи од животни кои учениците ги познаваат.
2. Објаснете им на учениците дека треба да застанат на растојание од 30 чекори и да најдат што е можно повеќе животни за 3 минути.
3. Можете да предложите натпревар за тимови од 3-5 ученици.

Работни листови

Задача 4. Набљудување на птици

Што ви е потребно?

- Илустрации од птици
- Двогледи

Задачи и прашања:

Поставете ги илустрациите од птици на растојание од 15 чекори од местото од кое ќе набљудувате. Погледнете низ двогледот и одговорете на следниве прашања:

1. Која птица има најдолг врат?
2. По што се разликува птицата на слика 1 од птицата на слика 2?
По што се разликуваат една од друга птиците на слика 3?

Оваа публикација е изработена со финансиска поддршка на Европската комисија. Публикацијата ги одразува само ставовите на нејзините автори, а Европската комисија и Националната агенција за програмата Еразмус+ не се одговорни за неговата содржина. БЕСПЛАТНА ПУБЛИКАЦИЈА

Работни листови

Различни животни се кријат помеѓу птиците

Дали може да ги најдете?

Колку има на сликата?

Колку птици има на сликата?

Колку клунови има на сликата?

Колку нозе имаат птиците на сликата? Кои нозе има вкупно на сликата?

Која птица има најдолг клун?

Оваа публикација е изработена со финансиска поддршка на Европската комисија. Публикацијата ги одразува само ставовите на нејзините автори, а Европската комисија и Националната агенција за програмата Еразмус+ не се одговорни за неговата содржина. БЕСПЛАТНА ПУБЛИКАЦИЈА

Автори:

- Дизајн и графичка обработка:
Виктор Табак
- Илустрации:
Јуан Варела (jv)
Марек Колоџејчик (mk)
- Фотографии:
Богдан Мочарски (m)
Цезари Коркош (ск)
Ивона Мајчер (im)
Јаџвига Мочарска (Jm)
Каролина Калиновска(kk)
Лукаш Здиб (łz)
Наталија Кан (Nk)
Pixabay (px)

Овие материјали се подготвени како дел од проектот „Природата овозможува подобар живот“ кој е едукативна програма за учители и воспитувачи од основни училишта и градинки. Овој проект обедини еколошки невладини организации кои активно работат на зачувување на природата и се дел од меѓународната мрежа BirdLife International. Покрај Македонското еколошко друштво во овој проект беа вклучени Шпанското орнитолошко друштво (SEO), Словачкото орнитолошко друштво (SOS), Чешкото орнитолошко друштво (CSO) и еколошкото друштво од Ирска (BirdWatch Ireland). Клучен партнер за создавањето на овие материјали е Универзитетот од Гдањск во Полска.

Македонското еколошко друштво (МЕД) веќе пет децении работи на промовирањето на екологијата како наука и нејзиното вклучување во образованието, заштитата и унапредувањето на животната средина и природата. МЕД е член на BirdLife International.